

1. Inleiding

Op maandag 1 juni 2026 organiseerde de gemeente Schagen een bewonersbijeenkomst over het Warmteprogramma in de gemeente. De bijeenkomst vond plaats in de raadszaal van het gemeentehuis. De avond was bedoeld om inwoners te informeren over het warmteprogramma en om samen in gesprek te gaan over de vervolgstappen richting een aardgasvrij Schagen. De opkomst was groot. Circa 121 mensen waren fysiek aanwezig. Daarnaast volgden 67 mensen de bijeenkomst online via de livestream. Naast de gemeente waren ook de Noord-Hollandse Energiecoöperatie (NHEC), woningcorporatie Wooncompagnie en Buurkracht aanwezig. De avond werd onafhankelijk begeleid door Remmert van Haaften van Maatschap voor Communicatie.

2. Wie waren er aanwezig

Aan het begin van de avond peilde de gespreksleider via Mentimeter wie er in de zaal zaten. In totaal vulden 81 deelnemers de vraag over woonplaats in. De grootste groep kwam uit Schagen (37), gevolgd door Warmenhuizen (16), 't Zand en Petten (beide 8) en Callantsoog (5). Ook inwoners uit Tuitjenhorn, Schagerbrug en Dirkshorn waren aanwezig.

Van de 86 respondenten woonde het overgrote deel in een koopwoning (79). Een kleine groep woonde in een VvE (5) of sociale huur (2). Niemand gaf aan in particuliere huur te wonen. Op de vraag waar zij staan met de verduurzaming van hun woning (85) gaf de grootste groep aan ermee aan de slag te willen (43). 18 deelnemers twijfelden nog, 10 wilden niet zonder gas, 9 wilden alleen meedoen als de energierekening niet stijgt en 5 deelnemers wonen al aardgasvrij. De woordenwolk over waar deelnemers die avond nieuwsgierig naar waren (84 respondenten) liet zien dat kosten (15x) en subsidie (14x) veruit het meest werden genoemd. Daarna volgden mogelijkheden, plannen, investeringen en thuisbatterij (elk 3x).

3. Plenair programma

Vraaggesprek met de opgavemanager duurzaamheid

Gespreksleider Remmert ging in gesprek met Paul van Meekeren, opgavemanager duurzaamheid bij de gemeente Schagen. Hij legde uit waarom de gemeente bezig is met de warmtetransitie: niet alleen vanwege de klimaatdoelen uit het Klimaatakkoord van Parijs, maar ook omdat de gemeente haar inwoners wil beschermen tegen stijgende en onvoorspelbare energiekosten. Elke gemeente in Nederland heeft de opdracht gekregen om alle woningen voor 2050 van het aardgas af te krijgen.

De uitgangspunten voor het warmteprogramma in Schagen zijn: samen optrekken met inwoners en partners, zorgvuldig en aandachtig te werk gaan, streven naar haalbare en betaalbare oplossingen voor iedereen en de voortgang monitoren. Hij benadrukte dat het programma geen definitief plan is, maar een richting.

Vraaggesprek met de Noord-Hollandse Energiecoöperatie

Hans Verbeek van de NHEC vertelde hoe de energiecoaches van de coöperatie inwoners thuis bezoeken. Mensen die zich aanmelden maken vooraf een digitaal dossier aan. Dat dossier vormt de basis voor een coachgesprek over verduurzaming. De eerste stap die inwoners zelf kunnen zetten: goed kijken naar de woning. Waar gaat warmte verloren? Wat kan er geïsoleerd worden? Isolatie en ventilatie zijn altijd een goede start, ongeacht de uiteindelijke warmteoplossing.

Vraaggesprek met Buurkracht en een inwoner

Cees van Buurkracht en inwoner Eric namen de zaal mee in de ervaringen van Zoekgebied Noord. Daar onderzocht een groep van acht buurtbewoners ruim anderhalf jaar lang welke warmteoplossing het beste past bij het gebied van circa 1.400 adressen.

De conclusie was dat één groot warmtenet voor het hele gebied niet haalbaar lijkt. Voor veel woningen lijken isolatie en warmtepompen beter toepasbaar.

Tegelijkertijd sluit het buurtteam kleinere collectieve oplossingen niet uit. Zij hebben het gebied daarom opgeknipt in kleinere clusters en onder andere gekeken naar aquathermie, waarbij warmte wordt gehaald uit het kanaal en nabijgelegen vijvers. Voor twee kleine clusters adviseert het buurtteam om verder te onderzoeken of een kleinschalige collectieve warmteoplossing haalbaar is. Dit advies is overgenomen in het warmteprogramma.

Buurkracht werkt op buurtniveau: bewoners puzzelen samen over wat de beste aanpak is voor hun type woning, organiseren collectieve inkoopacties en zoeken subsidies. In Schagen zijn op dat moment vier buurten actief met Buurkracht, onder andere in Callantsoog en Hoep-Zuid.

Presentatie warmteprogramma

Beleidsadviseur duurzaamheid Jessica Komen gaf een toelichting op het warmteprogramma. Schagen telt bijna 25.000 woningen. Daarvan moeten er circa 23.000 de overstap maken naar aardgasvrij verwarmen. Bovendien moeten 13.000 woningen eerst nog beter geïsoleerd worden. Bij een gelijkmatige spreiding tot 2050 betekent dat circa 1.000 woningen per jaar.

Uit onderzoek door De WarmteTransitieMakers blijkt dat voor nagenoeg alle wijken in Schagen een all-electric warmtepomp de best passende en goedkoopste optie is, deze is meer dan 20% goedkoper dan andere technieken. Voor twee kleine zoekgebieden in de stad Schagen wordt nog onderzocht of een collectieve oplossing mogelijk is.

De startwijken voor de wijkuitvoeringsplannen zijn: Warmenhuizen, Tuitjenhorn-Noordoost, Schagen-Hoep, 't Zand, Callantsoog en Petten. Deze zijn gekozen omdat ze relatief goed geïsoleerd zijn. De gemeente wil hier ervaring opdoen die later bruikbaar is in wijken waar de opgave groter is.

Het concept warmteprogramma gaat na de zomer ter inzage. Vaststelling is voorzien eind 2026. Daarna volgen wijkuitvoeringsplannen, waarbij elke wijk minimaal 15 jaar de tijd krijgt om de overstap te maken.

4. Vragen uit de zaal

Na de presentatie was er ruimte voor vragen. Hieronder de belangrijkste vragen en antwoorden.

Waarom geen hybride warmtepomp als tussenstap? Een hybride warmtepomp is geen eindoplossing. In 2050 moet de woning volledig van het gas af, dus een hybride pomp vraagt later alsnog een extra overstap. Het kan wel een zinvolle tussenstap zijn voor woningen die nog niet klaar zijn voor een all-electric oplossing. De energiecoach kan adviseren wat per situatie het meest logisch is.

Waarom beginnen in de best geïsoleerde wijken? In goed geïsoleerde wijken is de overstap kleiner en dus sneller te realiseren. Dat geeft de gemeente de kans om te leren wat werkt en wat niet, zodat die ervaring later kan worden ingezet in wijken waar de opgave groter is. Voor inwoners met energiearmoede komt een aparte aanpak.

Hoe zit het met netcongestie? Liander is nauw betrokken bij de planning van het warmteprogramma. Doordat de gemeente inzet op natuurlijke momenten en een lange overgangstermijn, voorziet Liander op dit moment geen onoverkomelijke problemen. De planningen worden op elkaar afgestemd.

Komen er warmtenetten in Schagen? Voor het overgrote deel van Schagen is een warmtenet niet kansrijk. Alleen in twee kleine zoekgebieden in de stad Schagen wordt nog onderzocht of een collectief warmtenet haalbaar is.

Waarom was Liander niet aanwezig? Liander kon die avond niet aanwezig zijn. Vragen die niet direct beantwoord konden worden, worden nagevraagd en later beantwoord.

Is er ruimte voor kleine collectieven, zoals minigrids? De all-electric warmtepomp komt als goedkoopste optie uit de bus, maar de gemeente houdt nadrukkelijk ruimte voor kleine collectieven. Twee tot vijftig woningen die samen een oplossing organiseren, bijvoorbeeld via gedeelde bodemwarmte of aquathermie, is een optie die serieus wordt meegenomen, mits bewoners dat zelf willen oppakken.

Wat doet de gemeente aan houtstook als alternatief? Informatie over houtstook in de gemeente Schagen is te vinden via deze [link](#).

Is de planning voor 2050 realistisch? De gemeente heeft een fasering opgesteld op korte, middellange en lange termijn. De berekening laat zien dat het haalbaar moet zijn, maar de praktijk zal moeten uitwijzen hoe snel de transitie verloopt. Als de doelen niet gehaald worden, volgen er Europese sancties.

5. Groepsgesprekken

Na de pauze gingen de deelnemers uiteen in tien groepen van circa 10 personen, begeleid door medewerkers van de gemeente, Maatschap voor Communicatie en Leene Communicatie. De opdracht was: maak samen een concreet plan om aan de slag te gaan met het warmteprogramma. De groepen werkten aan vier vragen: wat is ons idee voor een aardgasvrij Schagen, wat willen we bereiken, hoe brengen we mensen in beweging en wat is er nodig om dit mogelijk te maken.

Wat is ons idee voor een aardgasvrij Schagen?

Kleinschalige en collectieve oplossingen op buurtniveau kwamen in de meeste groepen terug, bijvoorbeeld:

- Een slim energiesysteem per buurt of wijk
- Een kleinschalig netwerk in de wijk, in direct contact met de gemeente
- Informeren en samenwerken op buurtniveau, want samen weten we meer

Daarnaast pleitten meerdere groepen voor maatwerk en een stapsgewijze aanpak, omdat woningen sterk van elkaar verschillen. Een uniforme aanpak werkt niet goed. Concrete ideeën waren onder andere het gezamenlijk inkopen van warmtepompen via de gemeente, het gebruik van het gasnet voor waterstof en het starten met isoleren als eerste stap. Goede informatie en het actief betrekken van inwoners kwamen in bijna alle groepen terug.

Wat willen we bereiken?

Betaalbaarheid en lagere kosten stonden bij de meeste groepen bovenaan:

- Goedkoper wonen door collectief aanbod en gezamenlijke inkoop
- Inzicht in kosten per woning en financiering op maat
- Minimale overstapkosten

Daarnaast noemden groepen:

- Onafhankelijkheid en zelfvoorzienendheid, los van het stroom- en gasnet
- Zekerheid en betrouwbaarheid via goede begeleiding, installatiehulp en betrouwbare installateurs uit de regio
- Toekomstbestendigheid en het rekening houden met volgende generaties
- Comfort voor de inwoner, met aandacht voor stap-voor-stap verduurzamen

Hoe brengen we mensen in beweging?

Goede informatie en communicatie waren het meest genoemde antwoord:

- Voorlichting over voor- en nadelen, ook financieel
- Voorbeeldwoningen laten zien
- Successen delen en inwoners meenemen in wat werkt
- Lokale media inzetten

Een persoonlijke en lokale aanpak was de tweede grote lijn:

- Fysiek de wijk ingaan
- Inwoners samenbrengen op straat- en buurtniveau
- Lokaal en persoonlijk contact, niet alleen zenden maar ook ophalen

De gemeente als betrouwbare partner:

- Duidelijke doelen en consistent beleid
- Onafhankelijke informatie vanuit de gemeente
- Vrijwillig houden, maar wel stimuleren en mensen meenemen

Wat is er nodig om dit mogelijk te maken?

Financiële ondersteuning was de meest genoemde voorwaarde:

- Subsidies, bij voorkeur ook bij losse maatregelen en niet alleen bij twee of meer
- Renteloze leningen
- Rekenvoorbeelden per woningtype
- Inzicht in overstapkosten

Begeleiding en ondersteuning in de wijk:

- Buurtcoaches
- Ambassadeurs per buurt
- Collectieve begeleiding en organisatie per straat

Consistentie vanuit de gemeente:

- Commitment en duidelijk beleid op de lange termijn
- Kortere doorlooptijd en meer ambitie
- Een betrouwbare, zichtbare en bereikbare gemeente

6. Terugkoppeling en afsluiting

Na de groeps gesprekken kwamen de deelnemers terug in de plenaire zaal. Een vertegenwoordiger per groep pitchte in een minuut het plan van de groep.

Bij het weggaan konden deelnemers tips en trucs achterlaten over hoe de warmtetransitie nu wordt ervaren. Wat goed gaat: de bijeenkomst zelf werd als positief ervaren. Deelnemers waardeerden de open aanpak en de uitnodiging om mee te denken. Een terugkerend compliment was dat de gemeente dit soort bijeenkomsten moet blijven organiseren om inwoners mee te nemen en te enthousiasmeren.

Wat beter kan: meerdere deelnemers vroegen om meer tempo en meer ambitie met een kortere doorlooptijd. Ook werden duidelijker beleid, meer draagvlak in de wijk en het op orde krijgen van de elektriciteitsinfrastructuur genoemd.

Op de vraag hoe deelnemers in het vervolg betrokken willen worden (47 respondenten) kozen de meesten voor een nieuwsbrief (19) of nieuwe bijeenkomsten (16). Straatgesprekken (6), de website (3) en andere vormen (2) werden minder vaak genoemd.

De gemeente riep deelnemers op zich aan te melden als ambassadeur voor de wijkuitvoeringsplannen in de startwijken.

7. Conclusies en opbrengsten

De bijeenkomst liet zien dat er veel betrokkenheid is onder inwoners van Schagen. De grote opkomst, zowel fysiek als online, bevestigt dat het onderwerp leeft. De meeste aanwezigen willen aan de slag, maar hebben behoefte aan duidelijkheid over kosten, financiering en de concrete stappen die de gemeente gaat zetten.

De belangrijkste signalen die deze avond heeft opgeleverd:

- De financiële kant is voor veel inwoners doorslaggevend. Subsidies, renteloze leningen en inzicht in kosten en opbrengsten zijn randvoorwaarden om mensen in beweging te krijgen.
- Inwoners willen persoonlijk en lokaal benaderd worden. Een generieke aanpak werkt niet. De wijk ingaan, buurtnetwerken activeren en maatwerk bieden zijn voorwaarden voor succes.
- Er is vertrouwen in de aanpak, maar ook ongeduld. Deelnemers waarderen de zorgvuldige aanpak, maar vragen tegelijk om meer tempo en consistentie in het beleid.
- Collectieve oplossingen op buurniveau hebben breed draagvlak. Inwoners zien kansen in samenwerken, maar hebben daarvoor begeleiding en kartrekkers nodig.
- De vraag over netcongestie en de rol van Liander leeft sterk. Hier is in het vervolg meer uitleg over nodig.

Deze opbrengsten vormen input voor de verdere uitwerking van het warmteprogramma en de wijkuitvoeringsplannen.

